

Hangös stads synpunkt på avgränsningen av de urbana ekosystemområdena

Stedär har ombetts om synpunkter gällande alternativ på avgränsningar av urbana ekosystemområden inom loppet av 1.12.2025. Miljöministeriet har bett om följande synpunkter:

- kommentera det avgränsningssätt som temagrupp 3 föreslår (tätbefolkade delar och närområden)
- lämna in ett förslag till avgränsning av sitt eget urbana ekosystemområde, samt
- framföra motiveringar till kommunens avgränsningsförslag.

Miljöministeriets utkast för Hangös urbana ekosystem

Miljöministeriet har till sin kommentarsbegäran bifogat ett kartutkast för Hangös urbana ekosystem utgående från UCC -klassificeringen, urbana centra och kluster. Klassificeringen utgår från populationsdata som aggregerats i rutor på 1 km². I enlighet med den sameuropeiska statistiska klassificeringen har urbana centrum och kluster identifierats. För Hangös del innebär avgränsningen att enbart delar av stamstaden, 10 km² ingår i ett urbant kluster. Exempel Lappvik och andra områden med tätare boende faller under tröskelvärde och kommer därmed inte att omfattas av uppföljningen av artikel 8.

Förutom stamstadens urbana kluster har en buffertzona av 1x1 km² kring det urbana klustret definierats som närområde i miljöministeriets utkast. På grund av Hangös geografiska läge och samhällsstruktur – tät bebyggelse på en udde och omgiven av vatten – innebär det att flera av dessa 22 km² föreslagna närområdesrutor till stora delar består av vattenområden.

Till begäran om synpunkter har miljöministeriet bifogat statistik över de parametrar som följs upp enligt artikel 8: Områden med urban grönstruktur och trädkronors täckningsgrad. För områdena i utkastet har följande andelar presenterats för Hangös del:

Grönytor i det urbana klustret (2021)	57,2%
Grönytor i det urbana klustret och i buffertzonen (2021):	63,9%
Trädkröntäckning i det urbana klustret (2018/2021)	29,6%

I förhållande till de andra städer där artikel 8 kan komma att tillämpas placerar sig Hangös trädkröntäckning på medelnivå, men andelen grönytor är mindre både i klustret och när närområdet inkluderas.

Artikel 8 förutsätter att urbana grönytor och urban trädkröntäckning ska öka från år 2031–2050. Arealen för urbana grönytor ska öka på den *sammanlagda nationella nivån* för de urbana ekosystemområdena och arealen för trädkröntäckning ska öka *separat i varje urbant ekosystemområde*. Ökningen övervakas med 6 års mellanrum från 2031 fram tills att tillfredställande nivåer uppnått. De tillfredställande nivåerna har dock inte ännu fastställts.

Hangö stads kommentar till avgränsningssättet (tätbefolkade delar och närområden)

En avgränsning av det urbana ekosystemområdet som omfattar tätbefolkade delar samt närområden är bra då närrekreationsområden och annan stadsnära natur de facto fungerar som en del av Hangös sociala och ekologiska urbana ekosystem. I planeringen inkluderas redan i nuläget stadsnära grönområden med tanke på klimat, dagvattenhantering och trivsel. Av naturliga skäl finns en stor del av denna i utkanten av de tätbefolkade områdena, d.v.s. i det urbana klustrets naturliga buffertzona.

Trots att avgränsningssättet i sig är (tätbefolkade delar och närområden) är välbetänkt, så är resolutionen på avgränsningssättet med rutor på 1 km² för Hangös förhållanden mycket grov. Staden har förståelse för att upplösningen har sin grund i de sameuropeiska grunddata som används men ber miljöministeriets arbetsgrupp att överväga resolutionens påverkan på slutresultatet. Både avgränsningens resolution (1 km²) och uppföljningens resolution (10 m²) kan komma att gynna storskaliga lösningar framom småskaliga men eventuellt kvalitativt bättre lösningar. I Hangös urbana småskaliga struktur kan nya grönytor, som stadgrönska integrerad i byggnader och infrastruktur, komma att bli oregistrerade i uppföljningen och stadsträdens krontäckning registreras först när träden uppnått en viss storlek. Åtgärder med stor gynnsamhet på biologisk mångfald kan därmed passera obemärkt i uppföljningen.

Hangö stads förslag till avgränsning av stadens urbana ekosystemområde samt motiveringar

I begäran om kommunen synpunkter rekommenderar miljöministeriet att det vore bra att som urbant närområde fastställa eventuella tillväxtområden där en utveckling till tätbefolkade UCC områden förväntas och områden där man kan öka antalet urbana grönytor och mängden urban trädkrontäckning (exempelvis brownfield områden) och att det inte är ändamålsenligt att fastställa vattendrag som närområde. Omfattningen av närområdet kan definieras fritt, men vid avgränsningen ska användas kartrutor på 1 km².

På basen av dessa rekommendationer ser staden att de kartrutor som i miljöministeriets förslag till största delen består av vattenområden ska avlägsnas ur avgränsningen. På en del av rutorna finns mindre holmar och skär med växtlighet. Dessa kan inte ses som urbana; vegetationen har inte nämnvärt påverkats av människan och möjligheterna att öka grönytor och trädkrontäckning med mänsklig påverkan är inte ändamålsenlig. Staden behåller ändå de kartrutor där området i detaljplan har konstaterats ha urbant rekreativvärde och kan ses vara en del av det urbana ekosystemet och samtidigt gynna biologisk mångfald (Kråkhamnsudden – Hamnholmen, Parkberget och Tulluddens norra strand)

Det område där planering för solkraftverk är aktuell inkluderas inte i närområdet då framtida användning inte kan ses ingå i det urbana ekosystemet och befolkningen inte heller uppskattas öka (Stormossen) däremot inkluderas område för camping (Silversand) och närliggande områden där staden även äger stadsnära skog och urbana rekreativområden (Långboda – Trollberget – Furunäs).

Stadens uppdatering av det urbana ekosystemområdet gör avgränsningen mera ändamålsenlig men innehåller ändå konflikter. Hangös stränder har långsträckta strandbiotoper där en ökad krontäckning har negativ inverkan på den biologiska mångfalden (Tulluddens södra sida, Kolaviken, Furuvik). Det skulle vara önskvärt att exkludera dessa från närområdet eftersom uppföljningen inte stöder målsättningarna för dessa. Grovkornigheten i avgränsningen 1 km² möjliggör i nuläget inte detta.

För Hangös del kunde det vara önskvärt att även inkludera Lappvik som ett urbant närområde. Området har detaljplan med sammanhängande bostadsområden och närliggande grönområden. I enskilda kartrutor överstiger befolkningens mängden tröskelvärdet men de bildar inte kluster och ingår därmed inte i närområdet.

Hangö stads övriga kommentarer

Även om artikel 8 och restaureringsförordningen i stort är i linje med hur staden vill utvecklas, bl.a. ingår staden i HINKU-nätverket och stadens har en i år fått en klimatplan som omfattar de stadsnära skogarna och beaktande av grönytor i planeringen, kan den komma att påverka stadens möjligheter att växa och

utvecklas. Osäkerheten är stor då målsättningarna, d.v.s. *tillfredsställande nivåer* fastställs först efter utarbetandet av den nationella restaureringsplanen. Bakgrundsmaterialet som sänts kommunen låter förstå att artikel 8 inte ålägger planläggningen skyldigheter. Det är svårt att se att detta ändå inte skulle bli fallet. Stadens gatuplaner kan också väntas inkludera grönytor och stadens fastigheter kan förutsättas integrera stadsgrönt i fasader och takkonstruktioner. Det skulle därför vara befogat att ge städerna längre tid för beredning, politisk diskussion och beslutsfattande.

Förordningen kan komma att förutsätta att trädkröntäckningen ökar i varje urbant ekosystemområde. Stadens möjligheter att påverka markanvändning på privat och utarrenderad mark är begränsade och kan strida mot gällande avtal och lagstiftning. Planläggningen har redan fastställt ramarna, och staden kan endast uppmuntra frivilliga åtgärder. Eftersom markanvändningen på dessa områden snabbt kan förändra kröntäckning och grönytor utan att staden har möjlighet att kompensera för detta inom uppföljningstiden, är det viktigt att även dessa aktörer ges möjlighet att yttra sig om avgränsningen, då nuvarande avgränsningssätt inte tillåter att de exkluderas.

Hangö stad vill därför understryka att stadens synpunkter i dessa skede är preliminära och inte av bindande karaktär och att staden kan anse det nödvändigt ändra avgränsningen i ett senare skede. Staden förutsätter att den ombeds lämna ett utlåtande om den slutliga avgränsningen av stadens urbana ekosystemområde innan beslut fattas.